


Prof. dr hab. Henryk Cwięk
Uniwersytet Jana Długosza
w Częstochowie

Częstochowa, 11 grudnia 2023 r.

Wpłynęło dnia 12. 01. 2024r.
Nr korespondencyjny 158
podpis 

Recenzja

rozprawy doktorskiej mgr. inż. Dariusza Kałwy pt. „Bezpieczeństwo w ruchu drogowym. Uwarunkowania prawne, administracyjne i infrastrukturalne w ochronie życia i zdrowia pieszych i rowerzystów”, napisanej pod kierunkiem Dr hab. Renaty Stojeckiej-Zuber, prof. KAFM na Wydziale Nauk o Bezpieczeństwie Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza-Modrzewskiego

W przedstawionej do recenzji pracy doktorskiej mgr Dariusz Kałwa podjął się naukowego opracowania problematyki dotyczącej bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów w ruchu drogowym. Tytuł dysertacji nie jest precyzyjny. Brak w nim określenia obszaru badań oraz cezury, co jest mankamentem.

Autor we wstępie pisze, że badaniami objął trzy grupy respondentów mieszkających w Kielcach i w powiecie kieleckim, tj. kierowców, pieszych i rowerzystów, co stanowiło 620 osób. W rozdziale drugim wspomina, że przedmiotem badań były „czynniki prawne, infrastrukturalne i administracyjne”, wpływające na bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów w ruchu drogowym na przykładzie powiatu kieleckiego i miasta Kielce, choć nadal nie wiadomo w jakim okresie. Autor w ramach prezentacji głównego problemu badawczego, określając problemy szczegółowe, zapowiada

charakterystykę zdarzeń drogowych z udziałem pieszych i rowerzystów w województwie świętokrzyskim w latach 2016-2021, choć brak uzasadnienia tej cezury.

Podjęta w pracy doktorskiej problematyka jest istotna. Tragiczny bilans ofiar wypadków drogowych w Polsce skłania stosowne podmioty do podejmowania działań prewencyjnych. Autor wspomina o zatrważającej statystyce w tym względzie na świecie, choć nie podał precyzyjnie liczby ofiar. Z danych Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), z listopada 2022 r., wynika, że w wypadkach na drogach całego świata rocznie ginie ok 1,3 miliona osób.

Na podstawie dostępnych danych za 2021 r. w krajach Unii Europejskiej 52 procent zdarzeń śmiertelnych w ruchu drogowym miało miejsce na drogach wiejskich. Trzy czwarte ofiar śmiertelnych to mężczyźni. W tej smutnej statystyce piesi stanowią 18 procent, a rowerzyści 9 procent ogółu ofiar śmiertelnych.

W 2021 r. w Polsce rowerzyści uczestniczyli w 3513 wypadkach drogowych, w których zginęło 185 osób, a obrażenia odniosły 3192 osoby. Z danych z kwietnia 2023 r. wynika, że w 2022 r. spadła liczba ofiar śmiertelnych wśród pieszych o 67 w porównaniu z rokiem poprzednim. Jednak liczba wypadków z udziałem pieszych wzrosła o 7 do 4762 przypadków. Doktorant powinien szerzej opisać to niepokojące zjawisko, by przedstawić globalną skalę problemu.

Recenzowana praca składa się ze wstępu, trzech rozdziałów, w których jeden zawiera założenia metodologiczne, zakończenia, bibliografii i aneksów. Nie ma wyeksponowanego stanu badań prezentowanej problematyki. Nie określono układu dysertacji doktorskiej. Tytuł pierwszego rozdziału jest zbieżny z tytułem pracy. Wydaje się zbędny pierwszy podrozdział, a zawarta w nim treść nie wnosi nic nowego do prezentowanej tematyki. Przedstawione w pierwszym rozdziale zagadnienia można było wyodrębnić w ramach dwóch rozdziałów. Działania Policji w zakresie

zapewnienia bezpieczeństwa pieszym i rowerzystom zostały opisane zbyt ogólnie, w pewnym stopniu bez stosownego warsztatu naukowego.

W recenzowanej pracy przyjęto następujący główny problem badawczy: w jakim stopniu wybrane czynniki prawne, administracyjne i infrastrukturalne warunkują bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów w ruchu drogowym na terenie powiatu kieleckiego i Kielc? Nie określono zakresu czasowego badanej problematyki. W jednym z problemów szczegółowych dotyczących charakterystyki zdarzeń drogowych z udziałem pieszych i rowerzystów, ale w województwie świętokrzyskim, jest podana cezura 2016-2021.

Na uwagę zasługuje wartościowy rozdział trzeci, w którym Autor prezentował własne badania. Zostały zawarte w ramach siedmiu podrozdziałów. Mogły być podzielone na dwa rozdziały, co poprawiłoby przejrzystość wywodów. Analizował On bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów w ruchu drogowym w kontekście wpływu:

- infrastruktury drogowej,
- działań administracyjnych,
- obowiązujących przepisów prawnych,
- wyposażenia pojazdów.

Dalej Doktorant scharakteryzował działania jakie powinny być podjęte by poprawić bezpieczeństwo pieszych i rowerzystów w ruchu drogowym. Niektóre z propozycji wymagają szerszego ujęcia.

W zakończeniu zostały przedstawione wnioski wynikające z pracy. Niektóre z nich zbyt ogólne, nie ujmują istoty i specyfiki badanego obszaru. Ponadto Autor nie powinien pisać, że osiągnął założone cele badawcze, przeprowadził rzetelną analizę itd. Później wspomniał o problemach jakie pojawiły się w trakcie badań i braku możliwości zrealizowania niektórych założeń. W tym kontekście należy podkreślić, że ocena pracy należy do recenzentów.

W dysertacji zabrakło wywodów dotyczących współpracy międzynarodowej organów policji oraz podejmowanych działań w innych krajach, np. w Szwecji, w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa pieszym i rowerzystom. Opisanie doświadczeń z innych krajów, na przykład w ramach rozdziału, znacznie wzbogaciłoby wartość pracy.

Przedstawiona bibliografia wymaga uporządkowania. Autor nie rozróżnia prac zwartych, artykułów i rozdziałów w monografiach. Pomieszczenie tych publikacji jest trudne do zrozumienia. Ponadto źródła drukowane powinny być usytuowane przed opracowaniami. W dysertacji dostrzegłem także błędy w przypisach oraz drobne nieporadności językowe.

Autor rozprawy w ramach ustalania faktów i weryfikacji danych uzyskiwanych z różnych materiałów, wykorzystywał metody uznawane w naukach o bezpieczeństwie. Przeprowadził analizę wielu źródeł, choć nie ustrzegł się błędów czy niedociągnięć.

Wniosek końcowy

Recenzowana dysertacja mgr. Dariusza Kałwy stanowi samodzielny dorobek Doktoranta i jest rezultatem Jego dociekliwości badawczej.

Uważam, że mimo przedstawionych uwag, praca spełnia wymagania stawiane rozprawom doktorskim, zawarte w Ustawie i wnoszę o dopuszczenie mgr. D. Kałwy do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

